

Gece vardiyasında yeni bir kitaba başladım; Emin Bey'in Defteri. Eskişehir'in Sazak köyünden Emin Ağa hatıratında 1900'lerin başları ile 1948 yılları arasındaki olayları ve yaşadıklarını yazmış. Emin Ağa defterine babası Hacı Abdurrahman Ağanın hayat görüşüyle başlamış; "Önce tedbir, sonra takdir..." Bizim açık denizlerdeki hayat anlayışımızın aynısı olan bu görüşü okuyunca kitabı ilgiyle okumaya devam ettim.

İmparatorluğun son dönemlerinde yöneticiler ve aydınlar treni gelişmenin simgesi olarak görürler. Ancak ortalama Anadolu köylüsü aynı fikirde değildir. Onların görüşü farklıdır; "Bir yere tren gelirse, oraya kâfir gelir! Köylü sadece düşünce alanında değil günlük hayatında da çok fakirdir. Daha doğrusu yokluk içindedir. Ama Anadolu'ya hâkim olan bu yokluk durumu son derece eşitlikçi bir yapıya sahiptir. Zengin fakir ayırımı yapmaz. Köyünün zenginlerinden olan Emin Ağa'nın yazdıklarından gazyağı lambasının bile keyif verici maddeler arasında sayıldığını öğreniriz. Defterinin bir yerinde "Lamba ve çay- kahve gibi keyif verici şeylerin yanında..." diye yazar Emin Ağa. Bildiğimiz (daha doğrusu çoğumuzun sadece adını duyduğu) sıradan gaz lambası.

Kitabın ilerleyen bölümlerinde Kurtuluş Savaşı ve Atatürk'le ilgili ilginç bölümler var. Henüz o sayfalara gelmedim. Şimdi Ermeni tehciri (bazılarına göre soykırımı) ile ilgili bölümü okuyorum. Emin Beyin birinci elden naklettiği o acıklı döneme dair olayları okurken vardiyada olduğumu unutup kitaba dalmışım.

Epeydir kamarada olduğumu fark edince etrafa bir göz atmak için aceleyle yukarı çıktım. Gözlerimi gecenin karanlığına alıştırmaya çalışırken başımın üzerinden hızla bir şey geçti. Arkasından bir tane daha... İrkilerek ellerimi yukarı kaldırdım. Uçan şeyler teknenin arkasına doğru gittiler. Feneri yakıp üzerlerine tuttum. Kargaya benzeyen iki kara kuş... Parlayan gözlerle bana bakıyorlar. Ürpererek kamaraya geri döndüm.

Biraz sonra teknenin hareketlerinde bir farklılık hissedip tekrar yukarı çıktım. Rotamızda değiliz. Ana yelken neredeyse kavança olmak üzere. Tekne rüzgâr dümenine bağlı... Acaba ona mı bir şey oldu diye feneri kıça tuttum. Olacak şey değil... Deminki kara kuşlardan biri rüzgâr dümeninin yelpazesine tünemeye çalışıyor. Yelpaze kuşun ağırlığıyla bir tarafa yatmış, tekne o tarafa doğru dönüyor. Kuş tekneyi rotasından çıkarmış.

Salvador'dan ayrıldıktan üç gün sonra öğlene doğru ufukta Abrolhas Adaları görüldü. Alçak, mini minnacık üç adacık... Etrafındaki çok geniş bir saha mercan döküntüleriyle dolu... Sibel gözcülük yapmak için başa gitti. Ben dümendeyim. Ağır yolla adalara yaklaşıyoruz.